

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 858/2021
04.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца Градског центра за социјални рад у Београду, Одељење Лазаревац, против туженог АА из ..., чији је пуномоћник Гојко Шаренац адвокат из ..., ради лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 363/20 од 09.09.2020. године, у седници већа одржаној 04.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 363/20 од 09.09.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лазаревцу П2 324/19 од 22.07.2020. године, у првом ставу изреке, тужени је потпуно лишен родитељског права у погледу свих права из садржаја родитељског права у односу на малолетну ББ из ..., рођену ... године у У другом ставу изреке наложено је матичару Општине Савски венац да изврши забележбу потпуног лишења родитељског права туженог у матичну књигу рођених, под текућим бројем ... за ... годину. У трећем ставу изреке тужени је обавезан да, на име издржавања малолетне ББ из ..., плаћа износ од 30% од пензије коју остварује код РФ ПИО Филијала за Град Београд, лични број ...-... почев од 26.12.2019. године па убудуће до 15. у месецу за текући месец, с тим да доспеле износе до пресуђења уплати на означени рачун буџета РС, а од 22.07.2020. године као дана пресуђења па убудуће на означени рачун хранитељице ВВ из

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 363/20 од 09.09.2020. године, у првом ставу изреке одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда. У другом ставу изреке одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне поведе одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), у вези са чланом 202. Породичног закона („Службени гласник РС“ број 18/05 ... 6/15) и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка на које се у ревизији указује.

Према утврђеном чињеничном стању, малолетна ББ рођена је ... године, а тужени јој је отац.

Градски центар за социјални рад у Београду, Одељење у Лазаревцу је поднео тужбу против туженог за лишење родитељског права, истичући да је малолетна ББ рођена у породици туженог - оца и сада покојне мајке ГГ и да је у овој породици поред малолетне ББ рођено још петоро деце од којих је једно дете преминуло. Браћа и сестре су засновали своје породице а ББ је остала код туженог да се он стара о њој. Тужени је инвалидски пензионер. ББ је живела са туженим у неодговарајућим хигијенским и материјалним условима, уз одсуство адекватних васпитних ставова. Такође мал. ББ има лоше резултате у школи и код ње постоји знатна доза васпитне занемарености. Дана 09.10.2019. године ББ је пријавила туженог полицији због психолошког и физичког насиља наводећи да насиље туженог према њој траје од њене једанаесте године, јер је тужени физички кажњава – бије је каишем, прutom, шамара је, али је и вређа, псује, омаловажава и понижава. Последњи насилнички инцидент се десио када је закаснила на аутобус и није стигла да буде у кући на време, па јој је отац ударио шамар испред продавнице. Тада је и вређао и претио да ће је пребити. Обраћала се браћи и сестрама за помоћ и желела је да живи код неког од њих, али они нису реаговали у вези њених молби.

Против туженог се води и кривични поступак због насиља у породици према малолетној ББ, а био му је одређен и притвор.

Одељење у Лазаревцу је од Градског центра за социјални рад у Београду тражило да се одреди надлежно одељење ради давања стручног мишљења у погледу постојања разлога за потпуно лишење родитељског права туженог, па је Градски центар за социјални рад Београд одредио за поступање Одељење у Обреновцу. Из извештаја Градског центра за социјални рад Београд – Одељење Обреновац од 30.01.2020. године произилази да је стручни тим мишљења да је тужени злоупотребио и грубо занемарио родитељске дужности и обавезе из садржине родитељског права, тако што је над дететом вршио психолошко и физичко насиље и да је пропустио да детету обезбеди стабилно и безбрижно одрастање у примарној породици, као и да су значајно снижени његови родитељски капацитети као оца, да на одговарајући начин препозна и одговори на дететове потребе, те да је склон насилним обрасцима понашања који неправилно утичу на правилан начин развоја детета и који могу проузроковати бројне негативне последице. Мишљење је дато и на основу разговора са дететом. Из налаза и мишљења такође произилази да је тужени сагласан са мишљењем стручног тима да га треба лишити родитељског права.

Код тако утврђеног чињеничног стања, правилно је примењено материјално право садржано у одредбама члана 81. Породичног закона, усвајањем тужбеног захтева и потпуним лишењем родитељског права туженог у односу на малолетно дете. При том је другостепени суд за своју одлуку дао јасне, потпуне и правилне разлоге, које у свему прихвата и ревизијски суд.

Према одредбама члана 81. став 1. Породичног закона, родитељ који злоупотребава права или грубо занемарује дужности из садржине родитељског права може бити потпуно лишен родитељског права. Ставом другим наведеног члана прописано је да родитељ злоупотребава права из садржине родитељског права: 1. ако физички, сексуално или емоционално злоставља дете; 2. ако изабљује дете силећи га на претерани рад, или на рад који угрожава морал, здравље или образовање детета, односно на рад који је забрањен законом; 3. ако подстиче дете на вршење кривичних дела; 4. ако навикава дете на одавање рђавим склоностима; 5. ако на други начин злоупотребава права из садржине родитељског права. Ставом трећим наведеног члана прописано је да родитељ грубо занемарује дужности из садржине родитељског права: 1. ако је напустио дете; 2. ако се уопште не стара о детету са којим живи; 3. ако избегава да издржава дете или да одржава личне односе са дететом са којим не живи, односно ако спречава одржавање личних односа детета и родитеља са којим дете не живи; 4. ако с намером и неоправдано избегава да створи услове за заједнички живот са дететом које се налази у установи социјалне заштите за смештај корисника; 5. ако на други начин грубо занемарује дужности из садржине родитељског права. Ставом четвртим наведеног члана прописано је да судска одлука о потпуном лишењу родитељског права лишава родитеља свих права из садржине родитељског права, осим дужности да издржава дете.

Према одредби члана 67. Породичног закона, родитељско право је изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права, које се састоји од дужности старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбама члана 68. – 74. Породичног закона, а суштина ових дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета. Ако родитељ злоупотребава права или грубо занемарује дужности, односно несавесно врши права или дужности из садржине родитељског права, може бити потпуно или делимично лишен родитељског права, под условима предвиђеним чланом 81, односно чланом 82. истог закона. Породични закон у члану 270. прописује је да је пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу односно лишењу родитељског права, суд дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. У члану 266. став 1. Породичног закона прописано је да је у спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, суд увек дужан да се руководи најбољим интересом детета.

У конкретном случају, пре доношења одлуке о потпуном лишењу родитељског права у смислу члана 81. Породичног закона, прибављен је налаз и стручно мишљење органа старатељства и поуздано су утврђене све релевантне чињенице у погледу подобности туженог да врши родитељско право. Полазећи од утврђеног чињеничног

стања нижестепени судови су правилно закључили, пре свега имајући у виду налаз и мишљење центра за социјални рад да је у најбољем интересу малолетног детета да тужени као родитељ буде лишен родитељског права, оценивши да су испуњени услови прописани чланом 81. став 2. и став 3. тачка 4. и 5. Породичног закона, односно да је тужени злоупотребио родитељска права и грубо занемарио дужности из садржине родитељског права.

Како је обавеза туженог да издржава малолетно дете заснована на члану 81. став 4. Породичног закона и у вези је са одлуком суда о потпуном лишењу родитељског права, другостепена пресуда је правилна и у том делу.

Сагласно одредбама Породичног закона и одговарајућим нормама међународног права, пре свега Конвенцијом о правима детета, свако дете има право на обезбеђење најбољих могућих услова за правилан раст и развој, право на образовање у складу са способностима, жељама и склоностима, право на одмор и слободно време, као и на игру и рекреацију која одговара његовом узрасту. Ова права детета у корелацији су са обавезама родитеља да му, у складу са својим могућностима обезбеди услове за остваривање тих права. Супротно наводима ревизије, Врховни касациони суд налази да су одлуку о лишењу родитељског права туженог према малолетној ћерки судови донели руководећи се пре свега најбољим интересом детета, а не жељом и позитивном мотивацијом туженог родитеља да врши родитељско право. Врховни касациони суд стога налази да је најбољи интерес малолетног детета у овом случају правилно утврђен потпуним лишењем родитељског права туженог. При томе, Врховни касациони суд указује да родитељу који је лишен родитељског права родитељско право може бити враћено када престану разлози због којих је био потпуно или делимично лишен тог права (члан 83. Породичног закона).

Породични закон у члану 264. став 2. прописује да тужбу за лишење родитељског права могу поднети: дете, други родитељ, јавни тужилац и орган старатељства, па су неосновани ревизијски наводи о недостатку активне легитимације тужиоца. Малолетно дете је дало своју изјаву и саслушано је пред органом старатељства, јер су налаз и мишљење органа старатељства дати након разговора са дететом, што је у складу са одредбама члана члану 266. Породичног закона, па ревизијски наводи којима се указује да дете није саслушано пред судом нису од утицаја на правилност побијане пресуде.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у питање правилност побијане другостепене одлуке, применом члана 414. Закона о парничном поступку, Врховни касациони суд је ревизију одбио као неосновану.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић